

A. 398 / 1972 / 4

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXIX

Nr 4

WARSZAWA 1972

<http://rcin.org.pl>

INSTYTUT HISTORII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXIX

1972

4

PANSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1972

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski (sekretarz), Stanisław Herbst, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Tadeusz Łepkowski, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Marian Wojciechowski, Henryk Zieliński, Mieczysław Żywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2449+171 egz. Ark. wydawn. 22,5, ark. drukarskich 14+
0,625 wkł. Papier druk. sat. kl. V, 70 g. B1
Oddano do składania 21.VI.72 r. Podpisano do druku 23. X. 72 r.
Druk ukończono w październiku 1972 r.
Zam. 566/72   A-108   Cena zł 30,—
Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Польша времен Коперника — Кароль Гурски, Станислав Гжибовски, Ежи Ключовски, Юлиан Кжижановски, Яромир Микулька, Януш Пельц, Генрик Самсонович, Стефан Свежавски, Готфрид Шрамм, Генрик Зинс	805
Вадим Б. Вилинбахов — Структура древнерусской культуры X—XII вв.	832
Петр Лоссовски — Влияние французской культуры в Балтийских странах (1919—1940)	843

ПОЛЕМИКИ — ОБЗОРЫ — ИНФОРМАЦИЯ

Анджей Скжипек — Историография Народной Польши о польско-советских отношениях	860
Яцек Коханович — Модельные методы в новой экономической истории США	871
Юлиуш Демель — Несколько замечаний по Истории Румынии	880

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Генрик Ловмяньски — Великое княжество Литовское	885
Анеля Келбицка — Польские крестьяне до раздела страны	897
Ежи Довят — Первые Пясты на территории между Одрой и Лабой	909
Людвик Базилов — Новая серия Oxford Slavonic Papers	916
Мария Белиньска — Тематические архивные справочники	922
Ирена Петжак-Павловска — Варшава, история города и столицы в XIX и XX вв.	934

ХРОНИКА

ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ

TABLE DES MATIÈRES

La Pologne au temps de Copernic — Karol Górski, Stanisław Grzybowski, Jerzy Kłoczowski, Julian Krzyżanowski, Jaromir Mikulka, Janusz Pelc, Henryk Samsonowicz, Stefan Swieżawski, Gotfried Schramm, Henryk Zins	805
Wadim B. Wilinbachow — La culture de la Russie au X—XII ^e s. et sa structure	832
Piotr Łossowski — La pénétration culturelle française sur les bords de la Baltique (1919—1940)	843

POLEMIQUES — REVUES — INFORMATIONS

Andrzej Skrzypek — L'historiographie de la Pologne populaire sur les rapports polono-soviétiques	860
Jacek Kochanowicz — Méthodes modèles dans la Nouvelle histoire économique américaine	871
Juliusz Demel — Quelques observations sur <i>l'Histoire de la Roumanie</i>	880

COMPTES RENDUS ET CRITIQUES

Henryk Łowmiański — Le grand-duché de Lituanie	885
Aniela Kielbicka — Les paysans de Pologne avant le partage du pays	897
Jerzy Dówiat — Les premiers Piasts entre l'Oder et l'Elbe	909
Ludwik Bazyłow — La nouvelle série Oxford Slavonic Papers	916
Irena Pietrzak-Pawłowska — Varsovie, histoire de la ville et de la capitale aux XIX ^e et XX ^e siècles	922
Maria Bielińska — Catalogues et guides des archives	934

CHRONIQUE

LETTRES A LA RÉDACTION

SPIS TREŚCI

Polska czasów Kopernika — Karol Górski, Stanisław Grzybowski, Jerzy Kłoczowski, Julian Krzyżanowski, Jaromir Mikulka, Janusz Pelc, Henryk Samsonowicz, Stefan Swieżawski, Gottfried Schramm, Henryk Zins	805
Wadim B. Wilinbachow — Struktura kultury staroruskiej w wiekach X—XII	832
Piotr Łossowski — Francuska penetracja kulturalna nad Bałtykiem (1919—1940)	843

POLEMIKI — PRZEGLĄDY — INFORMACJE

Andrzej Skrzypek — Historiografia Polski Ludowej o stosunkach polsko-radzieckich	860
Jacek Kochanowicz — Metody modelowe w amerykańskiej Nowej Historii Gospodarczej	871
Juliusz Demei — Kilka uwag w sprawie <i>Historii Rumunii</i>	880

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Henryk Łowmiański — Wielkie Księstwo Litewskie — zagadnienia ustrojowe i prawne	885
Aniela Kiełbicka — Chłopi w Polsce przedrozbiorowej	897
Jerzy Dowiat — Pierwsi Piastowie między Odrą a Łabą	909
Ludwik Bazylow — Nowa seria Oxford Slavonic Papers	916
Irena Pietrzak-Pawłowska — Warszawa, dzieje miasta i stolicy w XIX i XX wieku	922
Maria Bielińska — Tematyczne przewodniki archiwalne	934

*

G. G. Iggers. Deutsche Geschichtswissenschaft — Józef Dutkiewicz	939
M. Zywczyński, Włochy nowożytnie 1796—1945 — Stanisław Sierpowski	942
E. Podhorska-Reklajtis, Być narodem — Jolanta Gutkowska	948
Socjalnyje struktury dokolonialnoj Afriki — Barbara Stępniewska	952
B. Bieńkowska, Kopernik i heliocentryzm w polskiej kulturze umysłowej do końca XVIII wieku — Henryk Zins	954
Wiek XVII — Kontreformaacja — Barok — Marcei Kosman	956
Fontes Historiae Lituaniae — Janusz Tazbir	958
S. Grodziski, Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772—1848 — Tadeusz M enc e l	959
J. Matrat, Robespierre ou la tyrannie de la majorité — Stanisław Salmonowicz	964
E. Arató, Kelet-Europa története a 19. század első felében — Jan Reychman	966
Z. Gołba, Rozwój władz Królestwa Polskiego w okresie powstania listopadowego — Hubert Izdebski	967
F. Ramotowska, Rząd carski wobec manifestacji patriotycznych w Królestwie Polskim w latach 1860—1862 — Ryszard Bender	970

M. Nietyksza, Ludność Warszawy na przełomie XIX i XX wieku — Krzysztof Dunin-Wąsowicz	974
K. Koszyk, Deutsche Pressepolitik im Ersten Weltkrieg — Adam Galos	977
T. Kowalak, Prasa niemiecka w Polsce 1918—1939 — Wojciech Wrzesiński	979
M. Marczuk, Walka Związku Nauczycielstwa Polskiego o postępowy program oświatowy 1919—1939 — Klemens Trzebiatowski	983
J. Orczyk, Produkcja rolna Polski w latach wielkiego kryzysu gospodarczego (1929—1935) — Zbigniew Landau	986
R. Céré, La seconde guerre mondiale (1939—1945); H. Michel, Les mouvements clandestins en Europe (1939—1945) — Henryk Zieliński	988
J. Krasuski, Tajne szkolnictwo polskie w okresie okupacji hitlerowskiej 1939—1945 — Maria Manteufflowa	992
S. Nawrocki, Policja hitlerowska w tzw. Kraju Warty w latach 1939—1945 — Marek Getter	997
A. Ramme, Der Sicherheitsdienst der SS — Stanisław Biernacki	1000

KRONIKA

Komitet Nauk Historycznych	1007
Wokół zachodnioniemieckich podręczników historii	1009
Symposium kultury Indian — Marcin Kula	1012
Nowe metody włoskich badań historycznych — Aleksander Gieysztor	1013
Konferencja w Prato	1016
Stulecie wydarzeń 1871 roku	1017
Państwa bałkańskie i mocarstwa przed II wojną światową	1018
Rewolucja jugosłowiańska 1941 r. i Europa	1019

LISTY DO REDAKCJI

Sprostowanie	1020
Wyjaśnienie — Jan Kieniewicz	1020

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

półrocznie — 60.—

rocznie — 120.—

Institucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”.

Prenumeratorzy indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabywać lub zamawiać we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.

Subscription orders can be sent directly to:

Export and Import Enterprise „Ruch”

Warszawa 1

P.O. Box 154

sending remittance of \$ 12,— through the Bank Handlowy — Warszawa, Traugutta 7

Kwart. Hist. R. LXXIX, t. 4, s. 803—1024, październik—grudzień, Warszawa 1972.

Indeks 36432